

In sanctos martyres (fragmentum) (homilia 17) [Dub.]

Ἑσυχίου, ἀπὸ ἐγκωμίων εἰς μάρτυρας.

1 Ὑμεῖς οὖν, ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, τὸν πολυανθῆ κῆπον εἰσελθόντες τοῦ Πνεύματος προθύμως ἐκείθεν τὰς ἀρετὰς τρυγήσατε, μὴ μίαν ἀλλὰ πολλάς, μᾶλλον δὲ μὴ πολλάς ἀλλὰ πάσας· ἀρετὴ γὰρ ἀρετῆς χρήζει, ἐπειδὴ καὶ πτεροῦ πτερόν καὶ τροχοῦ τροχὸς καὶ βαθμὸς βαθμίδος καὶ κώπη κώπης καὶ πηδαλίου πηδάλιον. Ἐὰν μὴ ζεύξης λίθω λίθον, ὁ πύργος εἰς ὕψος οὐκ ἐγήγερται· τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον, ἐὰν μὴ νόμον ἐπὶ νόμον κατορθώσωμεν, τὸν οὐρανὸν οὐ φθάνομεν· ἐὰν μὴ συνάψης ἐντολὴν ἐντολῇ, ἀτελής ὁ δρόμος. Καὶ πῶς ἐπιβάλλεσθαι τοῦ στεφάνου δυνάμεθα; Καλὸν ἢ νηστεία, ἀλλὰ χωρὶς προσευχῆς οὐκ ἐπιπατεῖ δαίμοσιν· «Τοῦτο γάρ», φησὶν, «τὸ γένος οὐκ ἐξέρχεται εἰ μὴ ἐν νηστεία καὶ προσευχῇ.» Καὶ καλὸν μὲν ἢ προσευχή, ἀλλὰ χωρὶς ἐλεημοσύνης εἰς οὐρανὸν ἀναβῆναι οὐ δύναται· ἀκήκοας γὰρ τοῦ ἀγγέλου πρὸς τὸν Κορνήλιον λέγοντος· «Αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ.» Οὐκοῦν ἢ ἐλεημοσύνη τὴν προσευχὴν εἰς οὐρανὸν ἐβάστασεν. Θαυμαστὴ μὲν οὖν ἢ ἐλεημοσύνη, ἀλλὰ χωρὶς πίστεως ἀμαρτημάτων οὐκ ἐργάζεται λύτρωσιν· «Ἐλεημοσύναις γὰρ καὶ πίστεσιν ἀποκαθαίρονται ἀμαρτίαι.» Ζηλωτὸν ἢ πραότητος, ἀλλὰ χωρὶς τῆς ταπεινώσεως βασιλικὸν ἀποτελέσαι χαρακτήρα οὐ δύναται· «Μάθετε γὰρ ἀπ' ἐμοῦ, φησὶν, ὅτι πραῦς εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ.» Καλὸν ἢ πίστις ὡς καὶ τὸ βραχύτατον αὐτῆς ὄρη δύνασθαι μεθιστᾶν, ἀλλὰ χωρὶς ἀγάπης εἰκαία καὶ περιττὴ καθέστηκεν· «Κἂν ἔχω γὰρ πίστιν», φησὶν, «ὥστε ὄρη μεθιστάναι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθέν εἰμι.» Σπουδάσωμεν οὖν, ἀγαπητοί, τὰς ἀρετὰς ταύτας μετελθεῖν, ἵνα τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας καταξιωθῶμεν. Μὴ ἴσθι, ἀγαπητέ, περὶ μὲν τὴν πίστιν σπουδαῖος, περὶ δὲ τὴν σπουδὴν ὀκνηρότερος, μὴ περὶ μὲν τὰς γραφὰς φιλόπονος, περὶ δὲ τὰ ἥθη ἀφιλόσοφος· πλουτεῖν γὰρ δεῖ ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς, ἐν λόγῳ, ἐν σοφίᾳ, ἐν σωφροσύνῃ, ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρείᾳ, ἐν εὐσεβείᾳ, ἐν φρονήσει καὶ ὀσιότητι· ὥσπερ γὰρ ἡ κακία καὶ πρὸ τῆς γεέννης κολάζει τοὺς μετιόντας αὐτήν, οὕτως ἡ ἀρετὴ τοὺς ἐργαζομένους αὐτήν καὶ πρὸ τῆς βασιλείας παρασκευάζει τρυφᾶν.